

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 352/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 200/2015 zo 17. decembra 2015 vo výroku o trovách dovolacieho konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 200/2015 zo 17. decembra 2015 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že návrhom podaným Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) 21. januára 2013 sa sťažovateľ domáhal proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“) zaplataenia *„odškodného vo výške 798,05 € s prísľušenstvom“*. Keďže požadovanú sumu odporca sťažovateľovi 18. februára 2013 vyplatil, 19. marca 2013 sťažovateľ okresnému súdu navrhol konanie v časti istiny zastaviť s tým, že pokračovať by sa v ňom malo, len čo sa týka úrokov z omeškania a náhrady trov konania. Okresný súd uznesením č. k. 7 C 24/2013-21 z 26. septembra 2013 konanie v časti istiny zastavil a rozsudkom č. k. 7 C 24/2013-31 z 23. januára 2014 zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľovi úroky z omeškania *„vo výške 8,75 % ročne zo sumy 798,05 € od 21. 1. 2013 do 19. 2. 2013 v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku“* a náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v sume 177,78 €. Na základe odvolania odporcu Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 4 Co 446/2014-65 z 1. októbra 2014 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania potvrdil a zároveň zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov dovolacieho konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v sume 33,76 €. Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podal odporca dovolanie, ktoré bolo sťažovateľovi zaslané na vyjadrenie, čo aj urobil podaním datovaným 20. februára 2015, daným na poštovú prepravu 23. februára 2015, v ktorom najvyššiemu súdu navrhol, aby dovolanie odporcu odmietol a sťažovateľovi priznal náhradu trov dovolacieho konania v sume 34,11 €. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol, avšak sťažovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, čo stručne odôvodnil len tým, že *„V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Úspešnému žalobcovi nepriznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na ich priznanie (§ 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.).“*

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že to nie je pravda, pretože k dovolaniu odporcu sa vyjadril podaním z 20. februára 2015, v ktorom navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol a sťažovateľovi priznal náhradu trov dovolacieho konania v sume 34,11 €.

Na základe uvedeného v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v sume 303,16 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť pritom ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 94/2014).

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 200/2015 zo 17. decembra 2015, ktorým sťažovateľovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou predovšetkým podotýka, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00).

Rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 22410/93, Reports 1997-V). Právo na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

Kritériom rozhodovania ústavného súdu musí byť v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu aj intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd sťažovateľov (m. m. II. ÚS 193/06, II. ÚS 210/06, IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, III. ÚS 337/2013).

Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak nimi predložené sťažnosti signalizujú, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011)].

Uvedené hľadiská a postuláty tvorili východiská pre posúdenie sťažnosti ústavným súdom aj v tomto prípade.

Ako z obsahu sťažnosti vyplýva, „spor“, v súvislosti s ktorým sa sťažovateľ uchádza o ústavnú ochranu v konaní pred ústavným súdom, sa týka náhrady trov dovolacieho konania, ktoré si mal uplatniť vo svojom vo vyjadrení k dovolaniu odporcu z 20. februára 2015 a ktoré spočívali v jednom úkone právnej služby (vyjadrenie k dovolaniu) v sume 34,11 €. Tieto trovy však najvyšší súd sťažovateľovi nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

Pre účely overenia vznesenej námietky si ústavný súd vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 7 C 24/2013, z ktorého zistil, že na základe pokynu vyššieho súdneho úradníka [REDAKOVANÉ] zo 16. januára 2015 bolo dovolanie odporcu zaslané/expedované 30. januára 2015 „na vedomie bez výzvy na vyjadrenie“ právnenému zástupcovi sťažovateľa spolu s listom označeným ako „Poučenie účastníka konania“ z 23. marca 2015. Uvedené písomnosti právny zástupca sťažovateľa podľa poštovej doručenky prevzal 4. februára 2015.

Vyjadrenie sťažovateľa k dovolaniu odporcu z 20. februára 2015 sa však v predmetnom spise, ktorý bol najvyššiemu súdu predložený 22. apríla 2015, nenachádza, a s ohľadom na túto skutočnosť najvyšší súd v napadnutom uznesení (ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. februára 2016) koncipoval aj svoj právny záver o nepriznaní trov dovolacieho konania sťažovateľovi.

Nielen ústavný súd, ale aj Ústavný súd Českej republiky zastáva názor, že úsilie o hľadanie spravodlivosti by nemalo spočívať v komplikovanom riešení banalít. Podľa názoru ústavného súdu je to tak aj v danom prípade, ktorého predmetom je „spor“ o náhradu trov dovolacieho konania v sume 34,11 €. Navyše, v situácii, keď sťažovateľ na podanie vyjadrenia k dovolaniu odporcu ani nebol okresným súdom vyzvaný, ale napriek tomu využil svoje procesné oprávnenie a urobil tak, je už samotná predstava, že by sa zaplatenie týchto trov mohlo materiálne dotknúť niektorého z ústavou alebo medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa, absurdná, pretože len náklady spojené s prevzatím právneho zastúpenia a so spísaním a podaním sťažnosti ústavnému súdu mnohonásobne prevýšia sumu, ktorá je v okolnostiach daného prípadu pre sťažovateľa „v hre“.

Preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutkových okolností konkrétneho prípadu, svoje rozhodnutie odôvodnil zrozumiteľným a dostatočne logickým spôsobom, nepopierajúc pritom účel a zmysel aplikovaných ustanovení Občianskeho súdneho

poriadku, preto jeho závery možno z ústavnoprávneho hľadiska považovať za akceptovateľné a udržateľné.

Keďže pri predbežnom prerokovaní sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označených práv, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, túto odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2016